

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

„UNIJA“
(We kly)

The only Lithuanian
news paper published in
New York. It has a large
circulation in the United
States and Europe.

Rates of Advertising.
One inch once \$1.00
.. .. half yearly 6 00
.. .. yearly 10 00

All communications to be
addressed to:

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York.

UNIJA

„UNIJA“

Išleina kožną Subatą
kasztuoja ant metu \$2.00
.. .. puses .. 1.25

AUROPOJE

kasztuoja ant metu \$3.00

APGARSINIMAI

kasztuoja ant metu \$10.00

pusės .. 6.00

uz vieną siki 1 00

Gromitas praszome slust
ant vardo

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York

New York, Subatoje 11 d. Balandzio 1885 m.

Izduotojas ir Reditojas M. Twaraukas

M 2.

APIE AUGINIMA.

I.

Kadangi auga žmogaus kūnas ir dvasė, tad ir auginimas prigul giminei ir tautaj. Šiandien gimine rūpinasi daugiausej apie auginimą kūno, nors neapleisdže wisaj nei dvasios, o waldyste kraszto rūpinasi apie apszwajsta. Auginimas gimineje yra blogas per taj, kad tewaj mažaj budami apszwiesti nesupranta pamatu mokšto apie iszlajkima swejkatos; o auginimas mokslawietese krejwias i wienpusyste. Kolek bažnyce turejo mokslawietes sawo waldžioje, taj auginimas buwo wien tik irankiu kuningams del użadinimo tikejimiszko fanatizmo augintiniuose; o kad kuningu wieta użeme wyresnybe, taj mokinimas tape irankiu del igajwimu augintiniuose polytikiszku, wyresnybej tinkancziu pażwalgu ir jieszkiniu. Tajgi mes patis ir naujoji karta esame augia ir auginami wisaj krejwaj. Auginimas namie turi susidet su szwiesumu tewu, mokslawieteje tur but atskyrus no pagejdawimu ir itekmes draugijiszku partiju, o gywenime per organizacija ir raszta. Auginimas turi juk pasiukti swejkata ir stangruma kūno, wejkluma proto, geruma szirdies ir wirtuma noro. O taj wis yra galima ejnant kelejs mokšto ir kelejs tejsybes.

Bet piktybems dar cze nera gato. Kajp draugijoje, merga — ne žmogus, tajp pat ir auginimas labaj atsiskiria pagal lytis (gywne). Skirtumas apsireszka jau walandoje gimimo, ir pasirodo ans bedugnis tarp abiejų lydziu, kurs paskuj wyriszki padaro ponu swieto ir waldytoju, o moteriszke nużiamina i esybe be tiesu [prowu]. Gimus kudikiuj, wisi tuoju klausia: ar wajkis ar merge gime? Jej wajkis — taj wisi dziaugiasi — tewaj ir senucej, dedes ir tetules —, bet jej merge gime, taj wisi raukosi ir wajposi — nes kas yra isz merges!! Tajp taj jau walanda gimimo aprejszka, kad merge wisame gywenime bus pažiaminta, nustumdoma, warginama. Ir taj wis pritinka prie wargużiu ir prie didzturcziu, prie wajku gimusiu, surukusioje grincioje ir „auksuotuose kambariuose“. Kuningajksztiszkuose namuose toks skirtumas yra suredytas. Princukas yra wertu lajkomas 101 szuwio parako, o princike tik — 21, nes princukuj gimstant iszszama 101 syki, o gimstant princikej tiktaj 21 syki.

Toks skirtumas wertybes wajkio ir merges nepaeja isz prigimimo abiejų lydziu

bet yra tycziomis žmonių padarytas. Jis prasideda tuoju po gimimo, tesiasi kudikystes anži'e, ir sustembsta netejsybe, kokias moteriszke, ar ji isz „angsztos“ huomos ar isz „ziamos“ kiltu, pakela draugijoje ir waldystoje. Tokia netejsybe kożnas sawo akimis mato, norint liežuwiu nenori pasznieket. Ant pagerinimo ir patajsimo to wiso labiausej prisides auginimas toks, kokio mokslas, tejsybe ir tejsingumas rejkalauja.

II.

O kada rejka pradeti wajku auginimą? Retas taj žino ar nors numano, jog auginimas turi prasidet, kada wajkas teb'yra gemalu motinos paszirdije. O tas auginimas nera kas kitas kajp tiktaj patogus gywenimas motinos pagal moksla apie swejkata ir jos dwasiszkas ir doriszkas labas użsilajkimas. Tame pirmame auginime mes weltuo jieszkosime skirtumo tarp auginimo wajkio ar merges. Ar gims merge ar wajkis, motina turi sawia labaj saugot no susikrimtimo, nuowargio, iszgaszio, apsigerimo ir kitu bledingu swejkataj atsitikimu, jej gimias kudikis tur but neigroltas.

Kajp kudikis pirm gimimo buwo dalmi kūno motinos, jis ir po gimimo prigul butinaj motinaj. Motina yra jo prigimta augintoja. Už taj prakejktinos yra gywenimo iszlygos (itartis), kurios žindywe motina spiria użlabant juoda duona troszkiose dirbtuwese, o kudiki žudyt ir marint ar namie ar wajku saugones butuose. Daugumas mislija, kad pirmuose menesiuose, iki kudikis nesupranta motiniszkos sznekos, auginimas lyginasi wien penejimui kūno. Taj yra pasiklydimas. Berots auginimas ejna drauge su priderincziu penejimu kūno, bet už taj kożna motina turi susiprast, kad tas kūno penejimas, jejgu jis yra priderintis, yra pamatu, ant kurio atsistos wisas wajku pobudis, o per taj gal no to kuniszko penejimo prideri wisas kudikio likimas gywenime.

Kudikis iki 10 ar 12 menesiu yra penimas krutimi. Wisi gydytojej tame sutiuka, kad kudikis pirmuose trijuose menesiuose turi gaut kruti dienos mete kas dwi adynos, o nakties buwije tik du sykiu; no žio iki 6to menesio dienos buwije 4 syk ir nakti 1 syki, o po 6 menesiu dienos mete 4 sykius, o nakti nej wiens syki. Prislajkant to czeso penejime wajkas augs kajp ragajszis ant mielu, ir nesirgs slogomis [kataru] neį skilwio nej grobu. Tajp esant tulas mislytu,

kad taj yra tik penejimas, bet ne auginimas. Bet kad taj yra penejimas ir auginimas podraug, galime ajszkej matyt isz neprislajkimo tokio buklo auginime. Kudikis werkia del kokios nebuk prieżasties; mejli mamute ir tetuszelis, o labiausej senute ir tetule sako, kad kudikis yra alkanas — ir tuoju jis gauna papa, nors pirm 15 minu butu ji žindias. Po to wajkas yra pilnas, gauna spaudima skilwije ir wel rokia — ir wel jam yra paduodama krutis, ir jis žinda ir žinda, ir negali, suprantamas taj dajgtas rekt turedamas kruti burnoje. Tajgi rodos, kad žindimas nutildo kudiki kożna syki! Mażam reksnij žindimas patinka; o žindimas iwyksta kożna syki, kada jis werkia. Kudikis wejk ima suprast toki sukibima werkimo su žindimu, ir paskuj werkia jau su pilnu susipratimu. Kad motina pailsusi, nusidirbusi ar czeso neturedama tuoju jam neibrunka kruti, jis werkia pikcziaus, rekia bajsej, ir szit motina iszgastinga puola prie wajko ir — iszsipilde taj, ko kudikis norėjo, o jis prieg tam yra paglostomas. Kudikis ejna didyn, ima pažint ir kitus gerumus ir juos gauna rekimu; arba tuomi, kad pakrinta ant žiames ir musza kojomis — ir tuomi be abejos ko nor gauna. Kad wajkas ugtereja, jis kitajp kajp iszwerzia taj, ko nori, ir ant galo kad wisiszka użauga, taj turime kokia pikta, urszia ragana, arba wel toki pasiuteli, kurs musza wajkus ir paeze. Gal newienas isz tokiu sedi kalejime, norint jis butu galejas tapt geru žmogumi, jejgu jam namate butu dawusi žyst kruti pagal muszima dziegoriaus, bet ne tada, kad wajkas werkia ar rekia.

Suprantamas taj dajgtas, kad ir tame auginime rejki wienodaj apsiejt su wajkiu ir su merge. Bet akylas prisistebetojas jau ir cze gali pamatyt ar reksniu yra mergeyte ar sunelis, o labiausej kada jis pažwelgia in wejda tetaczio. Jejgu dukryte rekia, taj tetatis sedi susiraukias ir pasiputias arba wel juokaujasi isz moteriszkuju: ir jo dukte, mat kada nors pasiliks moteriszke. O kad rekia bernelis, taj tewas linksmus juokiasi ir liežuwiu plauszkiua isz dziaugsmo, kad sumus rejkalauja to, kas jam prideri. O kad wajkaj paauga, taj ans skirtumas, kuri gamta idejo wienat tik i kokybe kūno abiejų lydziu, persinesza su pagelba auginimo namie, mokslawieteje ir ulyczioje ir i draugijiszka gywenima, kurs tejsybe sakant neturi darbo su iwajrumu lyties. Tajp taj ans tarpas tarp

wyriszkio ir moteriskes draugijiskose ir polytikiskose tiesose prasidoje kudikystes metuose, pasiplatina metuose, wajkystes ar mergystes. O kaleze to wiso krinta ant se-nej isikerejusiu paprocziu ir ant iszkrajpyto auginimo. Geras ir labas auginimas istengs be abejos atmajnyt paziura atejnancziuju giminiu. tajp kad wienu lytis neiszskiels pasiputusi wirszumpi kitos.

(Tolaus bus.)

MOTINA IR DUKTE.

Apsakas E. Wicherto.

(Tasa.)

Ant pietu Magde namon neparejo. Ji atsigulusi paerszketrozij pasiliko, sznekejo darbininkaj. Wakarop jaj pasidare labaj blog ant szirdies. Ji skundes ant galwos sopejimo ir jaute smarku palankuma ant wemimo. Urte patajse jaj zoline [arbata], ir anksti ja pagulde i towa. Jonas tabaj susirupino. 'Kas taj galetu jaj but, tare Urte. Ji perszale. Kajp kiti zmones ji tajp jau tik neinsitajso. Asz deriuosi (lazinuosi), kad ji nesyki atsikelus naktij ejo pasiwajkszcziot i sodneli, kada jaj buwo per szilt duoniuun-ko grinczioje. Szi ryta asz radau jos skepeta ant suolelo po liepos: Kajp ji elgiasi, tajp jaj ir ejnasi'. Jonas ant to tylejo,

Kita diena Magde wel ejo i darba. Ji iszgere prieszpiecziuose sawo piena, bet atidawe duona atgal: ji jaj buwo neskani. Ir pietu ji mazaj walge. Sopejimas galwos atgryzo ir ja zude iki wakaro. Nakti ji blogaj miegojo. Dar kelas dienas ji wilkosi i lauka; ji kajp kad norejo ginties no ligos, bet greblys jau jaj tase per sunkus. Uz taj ji pasiliko widuje pas senuti, kuriam taj buwo miel, kad jam neberejkejo laukt wisa diena jos pagelbos. Bet jaj buwo sunku atsiest no kreslo ir jam ka paduot. Urte atnesze jaj sriubos, ir torelka wel atsieme. Tankiau sej ji nej iki puses nebuwo isztusztinta. Taj, kas liko, iszliejo ta tajp szyksza zmona in mezeni.

Magde norejo dirbt ranku darbus. Ji susijieszkajo skrynute, kuria jos samdytojej mieste jaj isz kelones buwo parwezia. Apaczioje antwozo buwo mazas zerkolelis. Ji pusiau netycziomis pasiurejo i ji ir iszsigando isz sawo iszziuros. Jos wejdas buwo ruswas, uoda pageltusi, skruostaj indubia, akis be zibejimo. Tartum kad jos gystose nebuwo nej laszo kraujo. Prieg tam ji nesi-jaute serganti, bet smarkej perilsusi ir niu-ki ant dwasios. Ji pasiliko grinczioje. Akise Jono ji nenorejo nej pasirodyt. Czesas no czeso jis isz lauko priejas prie lang pabarz-keno ir pasiklause kajp ejnasi. Tures wejkej geryn ejt, taresi ji. Bet jos swejkata mota-maj ejo blogyn. Urte klausinejo wisu senu moteriu kajme, kas galetu gelbet, ir tajse del jos wisokius gerimus, kokius anos pata-re duot. Tartum kad taj wis didino jos ligo-tuma. Magde grejt prisibajge, ji silitinejo susikumbrinusi pasienejs, naktij wolojosi be miego ant patalo, sedejo ilgias walandas die-na kajp kad jaj nieks nerupetu. Kad ji ryta szukawo plaukus, pilni kuszkej pasiliko szn-kose.

Sitpnumas kaskarts didyn ejo. Wejkej

ji skundes, kad ji tik-tik galinti kojas pakelt. Naraj pasidare stwi, nepajudinami. Ji turejo pasilikt lowoje. Dabar ji rejkalawo matyt Jona. Jis turejo jaj skajtyt. 'Ejk tik-taj, tare Urte, asz tam nesiprieszinu'.

Jonas persigando ja pamatias, tik-tik jis susilajke nesurikias. Jos ranka buwo szal-ta. Jis prisilenke prie jos ludnaj prasijuo-kianczio wejdo, ir pabuczawo jos burna. Ir lupos buwo szaltos. Perejo szaltis per ji. 'Wejk bus po wisu dziaugsnu ir linksmybiu tare ji tylomis. Paskutini syki sodnelije...'

'Neszuekek apie taj, prasze jis arti prisilenklamas prie jos.

'Kodel ne, ji pasiklause. Taj buwo tajp grazi naktis... asz turiu ja wis minet'.

Jis skajte jaj isz giesmiu kningos (gies-myno), bet ji tartum mazaj klausesi. Po walandos ji tare: 'Kad tik kas nebutu mus ten uztkias! Mau tajp rodosi, kad asz gir-dejau palenkiant szakute musu uzpakalije — ir wejck po to nustypino szalin'. Ir wel po walandos ji pasiklause: 'Ar tu geraj zinaj, kad mano motina tanakt tajp pat kajp wisumet miegojo?'

'Kajp asz taj galecziau? atsake jis. Be abejos welaus ji nemiegojo. Gal but, kad taj asz ja iszbudinau'.

'Gal taj but, atkartoję Magde, bet ir kitajp gal but... Rejkejo juk apie taj pamislyt. Ir niekas negal ant jos del to ap-maudaut.'

'Ka tu mislyji, Magde? Ji...?'

'Asz nenislyju nieko, wisaj nieko —'

Murmedama ji pridure: 'asz zinau wiska'. Ant jo klausimu ji nedawe jam atsakimo.

Sawo sriubos nej pietuose nej wakare ji neeme nej i burna.

Jonas radias kita diena ja dar silpnes-ne tare: 'Asz negalu ilgiaus i taj ziuret; rejki parwezt daktara'.

Jos ranka sudrebejo jo rankoje. 'Tajp neturi but, tare ji pergasdinta, niekajp taj neturi but'.

'Bet ta tajp pasali liga —'

'Asz nenoriu daktaro, ji iszsiszoko su piktumu; — jis manias nepagelbes'.

Bet jis kitus jau tankej pagelbejo'.

'Tikek mau, kad jis manias negali pa-gelbeti. Mau tajp yra likta ir asz del to ne-siguodzju. Manias neturi matyt nej wienas daktaras — jeju mano motina pati to ne-nori. Bet ji to nenores, ir tu jos neprasyk'. Kad jis ejo szalin, ji prasze jo, kad jis slap-ta mazuma sawo duonos ir pieno atnesztu 'Sriuba, kokia mau werda motina, asz nebe-walgau, pridure ji. Bet to neduok suprast.

Jis ziurejo i ja kajp sustywejas. Jam rodesi kajp kad diena aptemo ir kaszin ko-kiu bajsybe pasikele isz nakties gilumos, idant jo dwase gasdint iszgastinga nuojaui-ta. 'Magde, szukterejo jis, tu bijejsi —'

'Tylek, tylek, pertrauke ji, nej zodzio! Asz nieko nepasakiau. Neuzmirszk, kas... ir kad mudu... Tylek! sienos turi ausis'.

No to czeso jis sziuLINEJO kajp ans, ku-rio kojos tik-tik pakela sunkia galwa. Mag-de gawo pripuolimus mesztungio ir adynu adynas gulejo be nomones. Bet susiprati-mas wel gryzo atgal. Jonas sedejo diena ir

nakti prie jos patalo. Wienu syki ji emusi uz rankos ji prisitrauke artyn. 'Asz juk tau ketinau sakyt, kada parejs czesas, ji szuilz-dejo jam i ausi. Dabar jau czesas — bet tik del manias — parejo, ir kitajp ne kad asz mislijau. Mes turime atsiswejkint. Tu del to nesikrimsk... Kajp kitajp butu taj wis pasibajgt, jeju ne sunkiu skausmu? Asz nesziau, kas man buwo likta, neszk gi ir tu sawo. Ir melskis drauge su manimi: Diewe, atlejsk mums musu kalezes, kajp ir mes at-le-dziame sawiems kaltiems'.

Ji kalbejo tuos zodzius drebancziomis lupomis; ji juos nubuczawo no jo burnos ir atslugo. Dar syki ji atsidusejo, ir Magde buwo sawo nukentejusi. —

Urte ji nuware no lawono. Ejksz, tare ji, numirelej nori but palajdotajs. Dabar tu wisgi mau priguli!'

Ji ap-wilko Magde geriansiomis drapa-nomis; ji priskyne tiek kwietku sodnelije, kiek ju zydzia welaj wasara, ir apie ja ap-dejo wajnika; m jos szaltas rankas inbruko giesmiu kninga (giesmyna) ir nздеge prie lawono waszkines zwakes, kurios buwo paszwystos anapus rubeziaus kataliku bazny-czioje. Langaj nebuwo uzdarineti, ir koz-nas, kurs norejo, galejo prisartiniat matyt ta nebage, kuri tajp anksti turejo mirt.

Urte iszkele didelais palajdotuwes tajp kajp pritiko bagoto ukinko dukterej. Ji pati wisur wajkszczioje, ir kuninga klebona ji pakwiete, kad jis prie grabo pasimelstu namie ir ant kapu. Isz auksto ji jam uzmo-kejo labaj dosnej. Sakant pamoksla ji pra-liejo daug aszaru, kurios jaj wargej parejo no szirdies, ir prie kapo, i kuri ji imete tris sanjas zianu, ji ilgaj stowejo tylej mels-damos. Susiedaj prisartinia sznekejo jaj zo-dzjus patiekos. 'Ji juk buwo mano wajkas, tare ji su tikru skausmu, — mau wienajis wajkas!'

Tolaus bus.

PARIZEUSZAJ.

Kas taj yra parizeuszaj?

Musu baznyczioj labaj tankej girdime uzpykusi balsa szaukiant mus parizeuszaj; o girdint toki zodi labaj didelais graudumas uzejna mums ant szirdies, nes mes no kudi-kystes kozna nedele ir szwente wajkszczio-jome sawo itewyneje Latuwoje ing bazny-cze, bet niekados ir niekur negirdejome, kad tokius zodzjus minawotu lupos tarno Kri-staus, o tik uz taj: jeju iszgirista sznekant apie latuwiszka baznycze ar kuniga, jej kas neatiduoda jam paskutini doreli arba kat-ras wisaj neturi, zodzju kalbant jej tik kas truputi nepatajko szokt pagat jo szpele, taj tas pagat jo moksla — parizeuszaj. Mes ne-zinome ir suprast nemokame, ar taj tas zo-dis galetu pritikti i tokius, ir ar tik neatza-garej, kajp mes mislijame, iszguldiuceja mu-mis zodzjus diewo; mums rodosi, kad pari-zeuszaj anu gadyniu buwo wisaj kitokie ne-kajp cze mums dabar apie juos iszguldiuceja jeju bent sakytumej, kad pagat naujos ga-dynes moksla kajp ir Nauji Lankaj atsirastu; mums rodosi, kad negal but tie niekada parizeuszaj, kurie jieszko tejsybes ir gydy-klos sawo duszioms. Mes girdejome kitasyk kuninga latuwiniuka sznekant apie parizen-

szus, bet tas kitajp pasakojo apie taj; jis sake, kad tie yra parizeuszaj, kurie wienam dalyke iszpildo sawo pawynastis (parejgas) labaj plonaj, o kitam wisiszkej aplejdzę bažnycioj musza kaktom žiame, o iszeja laukan apwagia artima, ir atsitinka, kad užmusza sawo broli; parizeuszaj priesz swieta patis apsiszaukia szwentajs, o widurije yra pripildyti wisokiu bjaurybiu ir smarwes. Mes eze negalime suprast, ar taj tik tiek mažaj moksto turi musu prawadnikas ar gal tik del piningu krejwaj ji mums iszguldo. Nes randame Darbuose Apaszatalu paraszyta: „Asz žinau, kad man atsitraukus atejs wilkaj pleszytojej tarpo jus nepralejzdamu kajmenej“ (persk. 20. skirsnis 24). O taj tajp Kristus kalba i nekurius sawo pasiuntinius, o mes turime pagat taj labaj apsiserget patis, idant nepaputumeme ing žabangus užtajsytus ant musu, nes jau kajp regisi truputi atsiranda ir netejsingas mokslas tarpo mus sejamus, bet isz kokios priežasties, to negalime szendien ajszej pasergeti, ar taj paejma isz blogos walos ar isz mažumo moksto. Juk ir s. Powilas gromatuj i Timotenu apie taj kalba: „Sergek pats sawia ir moksla, tuose dwejuose dajgtuose lajkykis. O tajp darydamas ir pats sawia iszganysi ir tuos, kurie tawias klanso“ (5-16). Matote, mieli brolej, ka kalba rasztas szwentas i tokius nesirupinanczius arba ne suprantanczius geraj Raszto s. kuningus, nes tankiausej gal slepties wilkas apsidengias awies skura tokioj žmogysteje, kuri nej apie sawia rupinasi nej apie kajmene saw pawesta.

Tolaus wel musu pamokslininkas labaj pasiklydo wienu tarpu sakydamas pamoksla ir baudamas mus, ko eze mes wisaj negalime suprast, delto meldžiame mokytesnio žmogaus, kad butu tajp geras iszguldytie mumis taj. Ar kas-žin Diewas twerdamas dangi, žiame, ora, lietu, gywuolus, paukszczius, žuwis, wabalus, kirmeles ir tt. sutwerve tajpogi Sausi, Wasari, Kowa ir tt., o tajp gi Nedeldieni, Panedeli ir tt. arba wel wienas, du, trys ir tt. Apie taj wisaj papuolame i abejojima ir negalime suprastie, ar bene tik ne naujas wisiszkej mokslas Szenandorije atsiranda, nes musu kuningelis syki tajp bardamas mus pasake: „Pan Bóg stworzył Niedzielę tylko dla chwały swojej“, t. e. Ponas Diewas sutwerve Nedeldieni tik del garbes sawo, o ne del gerimo, ka ziriawimo. . . Už taj mes negalime to numanyt, koku budu Sutwertojas galejo su twertie nedeldieni, ir taj dar del garbes sawo, ar taj tur but antra syki musu didis Mistras turejo twert dienas, jeigu isz pradziu buvo sutwerta subata del garbes ir atislio jo. O jeigu menesius ir dienas Diewas twere, taj kada gi jas turejo sutwertie ir kur? Gal taj Szenandorije jos pasiliko sutwertos akise L?! Mes noretumeme, kad mums iszguldytu Lenarkewyczius, kajp gi Diewas tas dienas sutwerve ir kokiose knygose apie sutwerima yra paraszyta, ar taj tur but Elementorijuje ar gal angliszkej knygoj „Dime Novels“. Geraj butu, kad latuwinkaj Szenandorije itajsytu moksla-

wiete, o priimtu ant keln menesiu L. pasi-mokyt truputi abecelos, nes be to gal insi-wajsytie naujas tikejimas tarp nekuriu tam siu parapijonu, nes jau ir dabar atsiranda kajp koks, kuris abejoja tiket ing piningus matydamas kajp juos myli didej musu prawadnikas. Duok piningu, o gali nuejti spawiednes, busi gera katalikas ir parapijonas. O szelmysta wyruczej! tur but jau prisimalino wilkas tarpawiu dulkydamas joms wilnas.

Brolej, mieli latuwinkaj! ar dabar suprasite, ko mums rejki ir ka mes patis turime daryt del iszganimo musu dusziu? Asz misliju, kad daugelis atsilieps, kad nieko nerejki, wislab yra suredyta no paties Wieszpaties, ogi ir Judoszius buwo apaszatalu Kristaus, o paskuj pardawe ji už 30 sidabrinu piningu. Kas daro nesutikima tarp musu, kas atskiria tikra broli no brolo kas užkela wartus tikraj giminej ing ižengima namu giminajtes? O kas gi wel sutwerve naujus lankus ir užsodino juos ant kiaules? Ar gi taj wis ne tas pats piningus arba naujos gadynes Szenandorio mokslas? ezesas jau butu mums, brolej, atsibust isz to saldaus miego, bet dar kajp kas sako tyka pradejas miegot. Miegok, brolau, jeigu tau patinka, iki pasijusi, kada tau prades augti ragaj ir wuodega, o paskuj pabudias galesi geraj kelti wajna. Bet su kuomi?

Pejkis sl. . . .

LENKU BROLYSTE.

7 d. balandžio 1885 m. i musu latuwiszka broliszkos pagelbos draugyste wardan szw. Kazimierio N. Jorke lankaj atsiunte lankiszka raszta, kuri latuwiszkej eze iszguldome: „N. Jorkas, 7 d. balandžio 1885 m. Brolej wiengymej! Kajp jau no senej esame pratia, ir szii meta szwentysime 3 diena gegužes menesio, diena garbawotina per Konstitucija, kuri patikrino lankams walnybe paremta ant apszwietimo ir lygybes akywajzdoje tiesu. Toj dienoj mes wisi turime susiwienuot wiename broliszkaime apsikabinime, nežiurint i musu darinius ir pažiuras, idant pagarbinti atminima szwiesios musu pracjtes ir senos musu walnybes o podraug ir sutajsyt - protesta priesz tyrionybe, kuri mindžioja kojomis musu tikejima ir musu walnybe polytikiszka ir žmogystiszka.

Kada Rosijos ciecorius iszduoda Uka-za, jog lanku žiameje nera wale lankams pirkti žiame, jog lankiszkoj žiameje nera wale lankams užstatyt žiame nejgi ja iszduot i arenda, jog lankiszkoj žiameje lankams turi but atimtos tewiszkes, atimtas turtas, biedni ir menki, nes tiesa yra laukine, tiesa maskoliszka, uždraudžia jiems turet žiamiszka turta; - kad maskoliszka wyriausybe apkalina Wilniaus wyskupa, kn-Karoli Hryniewiecki, iszsiusdama ji i Sibieri be geros priežasties, nes taj, ka wyskupas padare, jis turejo padaryt; - kad Wokietijos Kancleris sugawias apkalina Nestora musu apsakiszku raszytoju, guodotina Kraszewski, tiktaj delto, kad jis yra lanku; - kad Austrija, prisidedama perejta meta prie triciecoriszkos kuopos, persekioja ir

konfiskuoja lankiszkas gazietas, tik delto, kad jos yra lankiszkos;

Mes, aplejsti wisu, matydami tuos bajsumus, szaukiancziuosius atgiežos Diewo, negalime tyleti, nes musu tylejimas tame atsitikime susilygintu su piktadaryste. Mus szaukimas abejones, musu protestas, kurs parodys, jog mes esame gywi, iszsitikime sawo gywastiszkomis syłomis ir Diewo pagelba, sutejks drąsos musu brolems del tolesnios doriszkos kowos priesz prieszinikus ir pawyzdyje skundo aprejksz wisam swietuj, kad tie prieszininkaj mus mesineja pikeziaus ne kad mesinetu girinej žwerez.

Ne tik mus, bet ir wisus musu brolus iszwarytus, gajwius ta diena wienu mislis. Wisi toj dienoj atliksime sawo tautiszka pawynasti (parejga) ir pasiraszysime apaczioje protesto priesz betiesa ir smarkawima priesz mus ir musu walnybe.

Už taj užkwiecziamie ir jus, brolej wien gymej, idant atsiustumete pasiuntinius, kurie drauge su mumis darys roda, kajp yra galima geriaus pagarbint ta diena. Užkwiecziamie podraug, idant butumete krutus apwajkszciojant miesta.

Komitetas Suredytoju su garbe pride-da prie tokio raszto kortute su pawelyjimu tam rejkaluj rinkt piningus no kožno wienu, drauge su praszimu, idant Draugyste priskirtu isz sawo kasos kiek nori piningu del to rejkało. Ta taj raszta drauge su su-rinktajs piningajs, Draugyste tejkies sugražint Komitetuj per rankas sawo delega-to.

Pirmas delegatu susirinkimas bus ket-berge 16 d. balandžio 8 adyu. wakare ant Rivington st. No 16.

Adresas del korespondenciju: Mr. F. H. Topor, 248, E. 9th st. N. Y.

Komitetas Suredytoju neabejoja, kad draugyste szw. Kazimierio atliks sawo tautiszka parejga ir bus kruti apwajkszciojime miesto.

Broliszkej swejkina Komitetas Suredy-toju:

Prez. F. H. Topor,

Sekret. Leon Hejlporn.

Kasieris Leon Wild." —

Brolej latuwinkaj! Tas lanku rasztas daug mums duoda mislyt. Lankaj ji atsiun-te i latuwiszka draugyste. Lankaj szneka in mus kajpo i „wiengymius“ ir „brolus“ kajp kad neatmindami to, kiek jie mus szukawo ir szendien szukoja. Lankaj mus wisur kal-biua kajp lankus, tartum nežinodami to, kad mes esame latuwinkaj, turincejs garbe isz to, kad esame latuwinkaj. Lan-kaj mums szneka apie lankiszka tautiszka parejga, noredami mus alpinti sawo pasalu patrijotizmu, kajp kad mes latuwinkaj ne turetumeme sawo tewynes Latuwos; Latu-wa yra musu tewu žiame o ne Lankija; už taj mes esame ir latuwiszki patrijotaj. Berots maskoliszka ir wokiszka wyresnybes persekioja musu tewus ir brolus szendien, bet swetimas ezesiszkas jungas mums negal nej turi ikwept i musu szjrdis swetima patrijotiszka jausma. Del Latuwos mes esame gatawi ir krauja praliet, o praszaliecej ant tiek mums rupi, aut kiek žmoniszkumas ir

tejsingumas liepia kožname žmoguje reget žmogu. Lankaj garbina lankiszka Konstitucija už taj, kad ji ponams walnybe ir lygybe patwirtino; o mes buwome spaudžemi baudžewomis wargdienej, ir lanku Konstitucija latuwinkus nej iszwaluino nej sulygino tuomet su ponas. Ir mes už taj lanku Konstitucija turetumeme garbint ir girt?! Katras pauksztis, syki iszkluwias isz žabangu, garbina ir giria žabangus!! Latuwinkuj turi latuwiszkus rejkalus, o tie latuwiszki rejkalaj rejkalauja piningu. Parodykite nors wiena atsitikima, kur lankaj butu del Latuwos rejkalu piningu nors pora centu iszmetia; o jie nesigedi ubagaut no latuwinku del Lankijos! Kada lankaj prisidejo prie iszkilmiu, kelamu per latuwinkus del Latuwos?! o juk jie kwiece musu brolus pas sawia, kad mes padaugindami ju pulka padarytumeme jiems garbe! Protestas daromas žodžiu bet ne darbu, yra szendien wejo wietoje. Geriausiu protestu priesz szendieniszka nuspaudima tautu rejkdaryt per apszwietima tamsiuju brolu. Latuwinkuj nenor kelt trenksma be rejkalu, nenori bubinuot ir tartatuot i wisa swieta delto, kad kiti isz szalies žiuredami sakys: mataj, kokie tie žmones yra pajki, jie mislija, kad tartatuodami maskolu ir wokieti iszgandins. O tajp jau wisi apie lankus szneka. Kam mes turime del swetima gero sawo warda bjauriot? ir kam mes turime swetimiems diewams pirkt downas ir swetimaj mus patol smerkenczej gentej pilt in kiszene piningus, kad mes juos galime atidet ant latuwiszku mokslawiecziu ir ant apszwadinimo latuwiszku moksliszku kuingu? Juk tik yra Latuwaj naudingiaus siunzent downas del draugystes „Byrutes“ (skajtyk No. 10 Unijos), kuri nori platint apszwajsta tarp tamsesniu brolu, ne kad juos iszmetant ant uolos auginawieczios jeju tik piktžole. — Lankaj musu yra wisumet mejliugi, kada jiems piningu rejki; o kad mes jiems pripildome kiszenes, tuomet isz brolu mes pasidarome „przeklęty litwin, poganin“. Lankiszka brolyste del latuwinku wisumet buwo piningiszka, bet ne dwasiszkaj doriszka. Lankaj mus kalbina lankiszkoj kalboj. O kajpgi taj atsiejna, kad „brolej“ kalbos „brolu“ nemoka?! Tuti but taj isz labaj karsztos broლისzkos mejles! — Mes lankams kajpo nuspaustaj ir žudomaj gentej sakome tajp pat kajp 1883 m. lanku gazietos pasake: Diewe gelbek jums atgaut walnybe; bet mes jus gelbet dabar negalime turedami tiek daug sawo latuwiszku rejkalu. Jej musu kiszenes bus kada nors pilnesnes, taj tuomet jums duosime ne isz piningiszkos brolystes' nej delto, kad mes butumeme jums kalti, bet kajp pawargelams isz milaszirdystes. Tajgi dabar atlejkite, kad nieko neturime; kitasyk atejkite!

Auropa.

Londonas 9 bal. Ilgaj nebuwo žinoma, ar Anglija padarys sutarima su Maskolija ar ne. Bet dabar parejo žine isz Azijos kad netoli no Meszed maskolej susi-

musze su afganajs. Muszis buwo labaj kraujingas: afganaj pražudę 500 mirusejs, o maskolej — 50. Dabar maskolej esa kelije i Penszde. Isz Indijos yra jau iszsiusta korpusas armijos i Afganistana.

Anglijoje dabar strejka padare in 40 tukst. anglakaseju už sumažinima algos ant 10 procentu.

Paryžius 7 bal. Susitajse nauja ministerija, wadowu pasiliko A. Brisson'as. Ta nauja ministerija žada perkratyti Istatymus 1881 m. senatas turi ar priimt pertajsus ar buti panajkintas, walnibe spaudos, daryt atskyrima waldistes no bažnyczios, pertajsynt suda, priwerst kad wisi eju i moksla, numazint pagawes no walgomu dajktu ir geralu. Nors ministerija gawo 150 milijonu fr. del tšimo wajnos priesz Kynus, wienok jau galime laukt sadaros, nes Kynaj newelyja wajnos. O prieg tam sodiecej ir miestuose darbininkaj Prancuzijoje yra nekanten darbina, ir Anglija nusisamde wisus garlajwius, tajp kad nera kur ju gaut.

Amerika.

N. Jorkas 31 kowo Parapijos draugyste, „Trajce“ turejo sawo susirinkima; kad sawarej imokejo piningus i kasa, prasidejo apsznekejimas nekuriu draugistes rejkalu. Sutarimas yra toks padarytas: 1) Kožnas sanaris, kurs neužmoka per 6 menesius sawo menesini mokesti, yra no draugistes atlejdžiamas. 2) Kad lat. kuninga parsiwęze nebus pawelyta i lanku bažnyce, Komitetas apsieme wietu rast pas ajrszius ar wokieczius kataliku. 3) I parapijos komiteta negal niekuomet but priimtas nej lankas nej Naujas Lankas. 4) I parapija, tajgi ir i „Trajce“ gal prigulet mokantieji menesini mokesti wyriszkej ir moteriszkosios. Susirinkimas iszwajkszečiojo žadedamas suejt 14 d. balandžio ant 8 adynos wakare 2oj uliczioj N 193 N. Jorke.

Cincinnati O. Cigarninkams cze dabar ejna gana blogaj, kad pernej buwo sumažinta alga, darbininkaj susitare nedirbt. Tie, kurie jau senej prigul prie darbininku „Union“ gauna isz kasos 4 dol. kas nedela pagelbos; o tie, kurie dar neprigulejo per 3 metus prie draugystes, gawo isz pradžios 3 dol. o dabar gauna tik 1,50 dol. ant nedelos. Labaj jiems yra sunkus gywenimas, ir už wien troba rejki ant menesio 8 dol. moket! Daugunas darbininku jieszko wietu kituose miestuose.

Kr. Kusznj.

Szenandoris 7 bal. Latuwinkuj Szenandorio, kajp girdet isz paszalu, jau pradeda krutet nauja dwase, nes kožna tikras suuus Latuwos musu tēwynes (cze nesiszneka apie naujus lankus) žada pirniausej kajp tik prades geriaus dirbinet parsisiusdintie Unija, o paskuj, kajp no keli girdejau, rengiasi pasitajsyt tikra gryna latuwiszka draugyste, per kuria bus galima pagelbet „Byrutej“ ir sawo rejkalams grynaj latuwiszkiems, o labiausej kad atidaryt kokia tokia nors wakarine mokslawiete (butu neblogaj

ir nedeliszka del wajku), kurioje galetume me pasimokint nors prasto iszguldinejimo raszto, kad ir wiens uo kito, idant nepasiliktumeme tajp tamsejs, už kokius mus wisi paskajto. Brolej! labaj yra garbingas tas darbas del musu. Tik wisi i kuopa rizkimes, ing wienybe, o tada ir pats wieszpats mums pades, palajmius, ir stosimes niekeno nepergaletajs.

Dragunas.

Reven Run netoli Szenandorio 6 bal sutužo anglu kasyklos (majnos) ir užgriwo 10 žmoniū, bet niekas negal žinot ar jie isz sykio pasiliko užmusztajs ar gal dar wawajojasi su bajsia myriu, kuris parejs per lada ar uždusima. Diewe gelbek kožna no tokio myrio!

Mahanoy City 4 d. bal. iszdege tur but 4 blokaj ir sykiu sale, kur latuwinkuj ir lankaj suejdawo ant maldos, bet Lenarkewyczius tur but kita nusamde del bažnyczios latuwinkams.

Szenandoris 4 bal Anglakasej wisose apigardese Schuykill rengiasi strejkuot už atemima „percentage“: už wasariu turejome nulupta 9 centus no dorelo, už kowa 15 c. Už taj dabar kožna diena yra susirinkimaj darbininku kožnam distrikte, o 31 d. kowo buwo pagal apszaukima gazietose 3 adyno po pietu atliktas mitingas ant gryno lauko gale Szenandorio miesto, tajpgi ir insiraszymas i „Amalgamated“ (majszyta) draugyste. Pagal taj wis iszrodo, kad pertraukimais darbo isz tikro atsitiks, nes wisi anglakasej gejdže sugražinimo ir anu 9 centu isztrauktu už wasari. No 21 kowo iki 1 balandžio wisi pabrikaj anglinej buwo sustabdyti no kompaniju, o dabar wel darbininkaj darys sugajszti.

MIKOLAS TWARAUCKAS

Generalnas Agentas

Hamburgo ir Amerikiszkos kompanijos del Lietuwinku ir Lanku

parduoda Szifkortes isz New Yorko i Hamburga po \$ 10
isz Hamburgo i New Yorka tejpogi \$ 10,
isz New Yorko i Hamburga ir atgal \$ 20

Tejpogi isz majno ir siunceze piningus i wysas dalls Auropos.
Kas nor wazlut i Auropa, arba isz Auropos ateljnt pas sawe giminia arba pažistama tegul pasyskubina su iszpirkimu szifkortes, nes trumpam czeze pabrangs.

Atejas pas mane, kožnas gal but pewnas kad i rankas suk cziu ir kraugieriu ne papuls.

DR. M. J. MISSIMER

150 SECOND AVE., bet. 9th and 10th St.

Office Hours:

8-9 A. M.

12-1 1/2 P. M.

7-8

ALCANTARA

REDISTEK UNJOS GALEMA GAUT KNIGAS

(Izdawimo M. Twarucko)

Practwos Michaldos nog 578 m. priesz užg. Chrystuso. 25c.
Morteušzas iszgulditojas sapnu, su planctomis ir tt. 30c.
Istorija All-Babos (isz tukstancziu ir wienos nakties) 30c.
(isz Auropos atejo)

Auszros Kalendorius ant 1885 m. 35c.
Tewynainiu giesme p Wyturio 15c.
Auszra ant wyso miato dwilika numeriu \$2.00

o wienas numeris 20c.
Auszros Kalendorius ant 1884 m. 25c.
Oszkabalu dajnos 25c.

Lietuwiszkas Szlupinis 15c.
Drazdausko swietiszkos ir szwentos giesmes 15c.

Miglowaros dajnos 25c.
Knigos tejsibiu 25c.

Historija septiniu mokitoju \$1.25

Nerlo pamokslaj 25c